

JEAN GENET: A TROUBLED IDENTITY

Julia-Sanda Zârnovean, PhD Student, "Transilvania" University of Braşov

Abstract: Rejecting society's laws and values, Jean Genet was an anarchist, an outcast, but also one of the greatest and most controversial figures of the 20th century literature. At the age of ten, he went through a moment of crisis, which has altered his identity and his relationship with French society: he was accused of theft and forced out of his own community. In that precise moment, he became an outsider, starting to see evil in his own essence. This public disgrace acted as a trigger for his future endeavours and his aesthetic beliefs. In this paper, I will follow Genet through his pursuit of evil/ quest for identity and his metamorphoses, arguing that artistic creation was a solution to his struggles. Drawing upon biographic facts, I seek to point out that Genet gained a sense of being by engaging in the lower depths of the criminal underworld, where he discovered freedom, beauty and love.

Keywords: identity, crisis, evil, beauty, eroticism

Jean Genet este recunoscut ca fiind unul dintre cei mai enigmatici scriitori ai secolului XX. De-a lungul vieţii sale, a fost descris în următorii termeni: anarhist, pornograf, megaloman, nihilist, tâlhar mărunț. Scrierile sale au fost catalogate drept obscene, monstruoase, abjecte. În același timp, Jean-Paul Sartre și Jean Cocteau l-au considerat geniul literaturii moderne. Atacând o serie de valori prețuite, acestea rămân la fel de controversate astăzi cum au fost în momentul apariției: „The initial atmosphere of scandal that clung to Genet's name has lingered on until now.”¹ Tonul scrierilor sale trece brusc de la seducător la sordid, de la delicat la agresiv. Violența, sexualitatea, trădarea sau moartea au fost experiențele-limită cu potențial maxim de inspirație, transformându-se în teme majore ale operei sale.

Autor al unor texte cu puternice influențe autobiografice, evenimentele narate de Jean Genet, ce sfidează deseori limitele posibilului, ar putea fi încadrate cu ușurință în sfera ficțiunii dacă n-ar exista dovezi care să le ateste veridicitatea. Acesta a câștigat notorietate mai întâi ca figură publică, abia apoi ca scriitor. Cu un tată necunoscut, abandonat de mamă (o tânără prostituată) și plasat în grija unei familii adoptive, acesta își începe – la vârsta de 10 ani – „cariera” de hoț. Apoi, închis într-un centru de reeducare până la 18 ani, s-a alăturat serviciului militar al armatei franceze pentru a obține prima de înrolare. Dezertând după puțin timp, Genet și-a petrecut următorii ani (1930-1937) cutreierând prin Europa, trăind din furturi și prostituție.

Întors la Paris, din 1937 până în 1948 execută câteva sentințe pentru furt, vagabondaj, uz de acte false, prostituție, traversarea frontierelor fără permisiune etc. Aceasta este perioada în care își scrie romanele care l-au făcut celebru: *Notre-Dame des Fleurs*, *Journal du voleur*, *Miracle de la Rose*, *Querelle de Brest*, „cărți monstruoase” (formula lui Georges Bataille), ce fac apologia răului. În 1948, Genet se află în pericol de a fi închis pe viață (conform legii acelor vremuri, după zece condamnări, acuzatul era pasibil de închisoare pe viață), însă obține o grațiere din partea președintelui francez François Mitterrand, în urma unei petiții înaintate de Jean-Paul Sartre, André Gide, Jean Cocteau, Pablo Picasso și alții. Genet nu se va mai întoarce la închisoare niciodată.

---

¹Edmund White, *Genet. A biography*, Vintage, New York, 1993, Introduction, XIX, „Atmosfera inițială de scandal ce a învăluit numele lui Genet persistă și acum.” (traducerea mea)

Jean Genet a fost eliberat dintr-o instituție doar pentru a fi transferat în alta: canonul literar francez. Scrierile sale au fost folosite drept garanție pentru o viață departe de infracțiuni. Romanele sale, transgresive și anarhice, înregistrează experiențele trăite pe străzile și în închisorile Europei. Însă granița dintre mit și realitate a fost foarte dificil de stabilit de către critici. Aceasta s-a datorat în special nevoii scriitorului însuși de a amesteca intenționat unele evenimente, de a manipula sau de a schimba anumite date în conformitate cu scopurile sale, preferând uneori unele „glamorous near-truths” (expresia îi aparține lui Edmund White).

În cel mai important studiu despre viața și opera lui Genet, *Saint Genet: comedien et martyr*, Jean-Paul Sartre consideră scrierile lui Genet ca reprezentând un răspuns pentru evenimentele din viața sa. Acesta identifică un eveniment extrem de important din copilăria scriitorului, ce avea să-i definească identitatea și relația cu societatea franceză: este prins furând pentru prima dată la vârsta de 10 ani pe când se afla în grija familiei adoptive, denunțat ca hoț și expulzat din comunitatea în care trăia. Acest moment este unul de criză profundă, ce funcționează ca declanșator pentru acțiunile viitoare, dar și pentru crezul său estetic. Este momentul în care Jean Genet, copilul orfan, se transformă în Jean Genet, delincvent și scriitor. În viziunea lui Sartre, rușinea publică pe care o suportă copilul Genet este una de referință pentru conștiința sa de sine: „The well-behaved child is suddenly transformed into a hoodlum, as Gregor Samsa was changed into a bug”². Începe să creadă că destinul lui este acela de delincvent și, încetul cu încetul, își interiorizează judecățile celor din jur.

Expunerea sa drept hoț determină revelația furtului, acest cuvânt în sine va hotărî întregul curs al istoriei personale și al operei sale, fiind cauza unei metamorfoze niciodată completă, fiindcă acesta își va petrece viața „meditating on a word.”³ Existența lui Genet este marcată de acest cuvânt și în acel moment primește o nouă identitate: devine ceea ce i se spune că este deja, începe să vadă răul în propria esență: „Fiecărei acuzații care mi se aducea, fie ea și nedreaptă, din adâncul inimii răspundeam da. De îndată ce pronunțam cuvântul acesta - ori fraza care îl desemna -, simțeam în mine însumi nevoia de a deveni ceea ce eram acuzat că sunt. Aveam șaisprezece ani. Sper că am fost înțeleș: nu păstram în sufletu-mi nici un colțisor în care să fi putut locui sentimentul nevinovăției mele. Mă recunoșteam drept lașul, trădătorul, hoțul, pederastul pe care îl vedeau în mine. [...] Și aveam stupoarea de a mă cunoaște alcătuit din mizerii. Am devenit abject. Încetul cu încetul m-am acomodat cu starea asta.”⁴ Însă aici abjecția trebuie înțeleasă ca aspirație fundamentală a sfințeniei, leitmotiv al operei lui Genet.

Journal du voleur (singura sa carte tradusă în limba română cu titlul *Jurnalul unui hoț*) conține cel mai puternic substrat autobiografic dintre toate cărțile sale. Este romanul descoperirii de sine, a identității de outsider, dar și al unei estetici a degradării, romanul viciului, transgresării legilor și moralității conservatoare. Aici, Genet transformă în poezie ororile unei lumi decăzute. Modelele pentru personajele sale sunt toți cei excluși de societate (frați de cruce ai autorului însuși): hoții, peștii, prostituatele, spionii, cerșetorii, gangsterii din mocirlele Europei sau colegii deținuți din viața reală. Pe toți aceștia îi înalță la rangul de sfinți ridicați din abjecție. Împreună cu ei, Genet cunoaște delicia crimei, armonia mizeriei, iluminarea trădării și voluptatea sacrilegiului. Furtul, homosexualitatea și trădarea reprezintă cei trei stâlpi ai religiei sale personale. Vagabonzii, homosexualii, criminalii sunt apostolii acestui sistem religios.

² Jean-Paul Sartre, *Saint Genet: actor and martyr*, Heinemann, London, 1988, p. 2, „Copilul cuminte este bruscat transformat într-un delincvent, așa cum Gregor Samsa a fost transformat într-un gândac.” (traducerea mea)

³ *Ibidem*, p. 42, „meditând asupra unui cuvânt” (traducerea mea)

⁴ Jean Genet, *Jurnalul unui hoț*, Editura Pandora-M, Târgoviște, 2002, p. 163

În *Jurnalul unui hoț*, erotismul (homosexual) este înfățișat cu toate aspectele sale grotești și sublime, deopotrivă. Este cartea unei sărbători a obsesiilor, fiindcă Genet sărbătorește închisoarea, loc al spiritului, al dorințelor și al pasiunilor. De asemenea, închisoarea este și spațiul prosperității abjecției, „neagră ca de un sânge plin de gaz carbonic.”⁵ El însuși captiv, Genet își cântă iubirea din interiorul aceluia univers interzis, cu aer grețos, al camarazilor săi de mizerie care, „precum în iubire, se îndepărtează și mă îndepărtează de lume și de legile ei. Lumea lor miroase a transpirație, a spermă și a sânge. În fine, sufletului meu însetat și trupului meu acea lume le propune devotamentul. Pentru că deține aceste condiții ale erotismului m-am încrâncenat eu în rău.”⁶ Aparține, trup și suflet, răului.

Exclus de societate, Genet jură credință altui sistem, altor legi. Se îndepărtează violent de lumea celor ce l-au alungat și repudiază valorile și moralitatea societății convenționale. În antiteză se află lumea subterană a eroilor-criminali, prețuită pentru cele trei virtuți fundamentale menționate mai sus: furtul, homosexualitatea și trădarea. Întâlnește armonia iubirii în mizerie, în agonia și întunericul pușcării. Însă lumina și măreția nu lipsesc din acest tablou întunecat, dominat de transpirație, spermă și sânge. Îmbrățișarea tuturor acestor norme pune bazele unei transgresiuni morale.

Condiția de cerșetor și deținut în ocele Europei l-a făcut pe Genet un fin cunoscător al splendorilor abjecției. Acolo a avut revelația mizeriei ca „izvor de miracole”. Străzile și închisoarea i-au dăruit consolare, iar el le-a oferit acelor personaje disprețuite dragostea sa. Îi iubea numai pe cei mai ticăloși și săraci, în adâncul unei mizerii în care regăsea o stare privilegiată, măreață. Condiția lor era leproasă, iar „în erotismul ei solitar, lepra se consolează și își cântă răul. Mizeria ne înălța.”⁷ Este emoționat de noblețea celor mai amărâți dintre vagabonzi, contemplându-le trăsăturile devastate de lăcomie și delicate în același timp, cu trupurile pricajite, jechoase, chipuri cenușii cu bărbi rare și plete slinoase. Această lume a repulsiei, a descompunerii este, de fapt, o lume suverană.

În *Jurnalul unui hoț*, crima/moartea este investită cu valoare erotică. Genet dorește răul: „Cu o grijă maniacă, mi-am pregătit aventura așa cum aranjezi patul, o cameră, pentru a face dragoste: am poftit trușește crima.”⁸ Extrage plăcerea dintre petalele frumos colorate ale răului. În universul interzis al iubirii, loc tulbure și armonios, Genet își urmărește patimile ce-l îndeamnă la crimă și își omagiază amantii dedicându-le jafurile reușite, victoriile. Pregătirea unui furt este un ceremonial erotico-religios, împlinit în inima întunericului, comparat cu trandafirul care își dezvoltă corola.

Voluptatea se afundă în rău, iar răul este obiectul adorației. Genet găsește în rău, în transgresiune, o tulburare fundamentală, oroarea sacră. Subscris răului, a resimțit vertijul încălcării legii/interdictului. Furtul posedă aura morții și este săvârșit la adăpostul nopții, în universul sacru al erotismului. Pe lângă analogia cu florile răului, Baudelaire mai poate fi invocat cu următoarea afirmație: „Voluptatea unică și supremă a iubirii zace în certitudinea de a face răul.”⁹ Genet vede armonia în extrema degradare, duhoarea îngrozitoare a crimei către care l-a împins fiecare patimă este, de fapt, mirosul iubirii. Dorește cu disperare răul tocmai pentru plăcerile pe care le găsește în el.

---

⁵*Ibidem*, p. 11

⁶*Ibidem*, p. 10

⁷*Ibidem*, p. 27

⁸*Ibidem*, p. 13

⁹ Charles Baudelaire, *Fusees*, III, apud Bataille, *Erotismul*, p. 142

În căutarea experiențelor negative, singurele care vădesc adevăratul sens al existenței (dar și sensul sacrului), Genet străbate Spania, Italia, Slovenia, Grecia, Belgia, Austria, Serbia, Cehia, Polonia, Albania, Germania, Franța. Exclus din ordinea socială, își dorește o singurătate morală pe care doar în aventuri nocturne și printre criminali sumbri o poate întâlni. Trudește pentru a dobândi o morală inversă celei ce guvernează societatea, iar frecventarea mahalalelor îi servește drept antrenament - pe care-l aseamănă exercițiilor spirituale - întru perfecționarea acesteia. Stilitano, Armand, Michaelis, Java, Lucien sunt mentorii lui Genet, cei ce-l inițiază în tainele răului. În schimb, el iubește josnicia, ura, lașitatea, vulgaritatea și cruzimea din ei: „Toți au acceptat ca eu să îmi încarc bateriile cu asperitățile fiecăruia ca și cu niște borne în care se polarizează un curent.”¹⁰ Acest demers ritualic presupune acumularea și savurarea josniciei, urii, lașității, vulgarității și cruzimii pentru desăvârșirea în rău. Totul pentru atingerea țelului suprem, a stării de grație: sfințenia.

Genet înțelege să urmărească dobândirea condiției excepționale a sacrului prin abjecție: „Mizeria mea era atât de mare, încât mi se părea că sunt făcut dintr-o pastă frământată din jeg. Îmi era însăși esența, străbătând și hrănindu-mi atât trupul, cât și sufletul.”¹¹ În această conștiință a decăderii întâlnește clipa luminii pure, cum el însuși o denumește. Astfel, revelația sacrului are loc (exclusiv) în abject, la contactul cu răul. Punerea acestuia în aplicare are drept scop atingerea temeiului ființei, până la tăierea răsuflării.

Ceea ce urmărește în *Jurnalul unui hoț* este ieșirea din exilul în care se află – societatea convențională. Disprețul său față de ființele servile, subordonate viitorului este comparabil cu atașamentul față de acele experiențe ce scapă duratei, care provoacă o ruptură în spiritul său. Astfel, furtul, trădarea, josnicia, cruzimea sunt acele acțiuni transgresive prin care, „asemenea mișcărilor profund ritmate ale poeziei, ale muzicii, ale iubirii, ale dansului, au puterea de a menține, de a începe și de a reîncepe neîncetat clipa care contează, clipa rupturii, a faliei”¹², Genet nu face decât să caute eterna reîntoarcere la momentul privilegiat al sacrului.

Jean-Paul Sartre a susținut că *Notre-Dame des Fleurs* este capodopera lui Genet, romanul care îi înfățișează libertatea absolută, dar și suveranitatea divină. Într-o singurătate teribilă, „a convict lets himself sink like a rock to the depths of reverie.”¹³ Cuvintele născute din vis funcționează pe post de pietre care-l vor atrage în adâncurile fanteziilor sale. Izolat în celula sa, respingând realitatea sângeroasă a celui de-al Doilea Război Mondial, Genet lucrează la comoara sa, la colecția de talismane erotice, așa cum le numește Sartre.

Genet scrie *Notre-Dame des Fleurs* în onoarea crimelor acelor „merveilleuse éclosion de belles et sombres fleurs”¹⁴ și întru glorificarea acestora. Zguduită de asediul nemților ce bombardau împrejurimile, celula de la Fresnes, pe care o aseamănă unei grădini de mai, devine refugiul său, sanctuarul adorat în care își scrie cartea, sub protecția amanților-eroi, care „tomberont du mur sur mes pages comme feuilles mortes, pour fumer mon récit.”¹⁵ Din liniștea celulei sale, în solitudinea viciului și departe de atrocitățile războiului de afară, Genet le închină ode tuturor celor aleși, celor demni de admirația sa. Închisoarea este privită drept un

¹⁰*Ibidem*, p. 236

¹¹*Ibidem*, p. 83

¹²Georges Bataille, *Suveranitatea*, Editura Paralela 45, Pitești, 2004, p. 18

¹³Jean Genet, *Our Lady of the Flowers*, Grove Press, New York, 1991, Introduction by Jean-Paul Sartre, p. 2, „un deținut se lasă scufundat ca o piatră în adâncimile reveriei” (traducerea mea)

¹⁴*Ibidem*, p. 10, „flori încântătoare și întunecate” (traducerea mea)

¹⁵*Ibidem*, p. 16, „cad de pe pereți în paginile mele precum frunzele moarte, pentru a-mi fertiliza povestea” (traducerea mea)

spațiu misterios, solemn, asemănător unui confesional, în care sunt dezvăluite cele mai adânci secrete ale ființei.

Acesta își decorează pereții celulei cu zeci de imagini ale unor asasini executați, pe care îi venerază ca pe niște sfinți catolici, ce sunt aleși după următorul principiu: „Si je l'ai cloué à mon mur, c'est qu'il avait selon moi, au coin de la bouche ou à l'angle des paupières, le signe sacré des monstres.”¹⁶ Faptul că trupul trădează semnele răului îl fascinează și stimulează pe Genet.

Mai mult, titlul romanului este dat chiar de numele unui asasin, *Notre-Dame des Fleurs*. Genet scrie *Notre-Dame des Fleurs* în onoarea crimelor acelor „merveilleuse éclosion de belles et sombres fleurs”¹⁷ și întru glorificarea acestora. Zguduită de asediul nemților ce bombardau împrejurimile, celula de la Fresnes, pe care o aseamănă unei grădini de mai, devine refugiul său, sanctuarul adorat în care își scrie cartea, sub protecția amanților-eroi, care „tomberont du mur sur mes pages comme feuilles mortes, pour fumer mon récit.”¹⁸ Din liniștea celulei sale, în solitudinea viciului și departe de atrocitățile războiului de afară, Genet le închină ode tuturor celor aleși, celor demni de admirația sa.

În distribuția romanului intră homosexuali, traficanți de droguri, travestiți, hoți mediocri, gangsteri, criminali, prostituate și pești din suburbiile Parisului. Rolurile principale sunt deținute de un travestit - Divine, alias Louis Culafoy, un pește - Mignon, alias Paul Garcia și Notre-Dame des Fleurs, alias Adrien Baillon. Romanul reprezintă călătoria lui Genet prin pegră pariziană, iar personajele sunt inspirate din amanții și amicii săi din viața reală. Din cele mai obscure zone ale societății, acesta construiește o lume de o frumusețe brutală, decadentă, ermetică.

Ca și în *Jurnalul unui hoț*, Genet instaurează o nouă ordine morală în care răul și criminalii sunt adorați. Mai mult, celula devine universul său, cel în care revine din exil (reprezentat de societatea care l-a repudiat) și în care își schimbă condiția: se transformă din tâlhar în scriitor. Aici, Genet este Creatorul, iar criminalii sunt sfinții ce i-au jurat credință. Așa cum inversează/răstoarnă ierarhiile tradiționale de valoare, la fel procedează și cu iconografiacatolică. Iar această extraordinară capacitate de a reorganiza lumea nu pare a putea fi pusă în aplicare într-un spațiu mai potrivit decât cel al închisorii.

Sartre a făcut o analogie între acest roman și cabinetul unui fetișist. Deschizându-l, observi, ca ordonate pe rafturi, obsesiile, idiosincraziile, plăcerile lui Genet. Divine, Mignon, Notre-Dame, Gabriel, Seck Gorgui, Roger, Mimosa, Alberto sunt personaje născute din dorințele lui Genet. Proiecții ale fanteziilor sale, aceste figuri au un singur scop: să se supună creatorului lor. Importanța lor este direct proporțională cu potențialul erotic deținut. Cu cât juisarea obținută este mai puternică, cu atât personajul este mai dens, mai „viu”. Acestor personaje ce aparțin în totalitate viselor, „Genet's desire gives them heat and light.”¹⁹

Notre-Dame des Fleurs este un melanj de amintiri și fantezii erotice, în care trădarea, răul, crima reprezintă necesități. Între senzațiile oferite de acestea și cele oferite de iubire/sacru nu există diferențe. Sacrul există în zonele profane prin excelență: austeritatea închisorii, colțurile întunecoase, cimitirul, vagoanele de marfă, camerele de hotel mizerabile.

¹⁶ Jean Genet, *Notre-Dame des Fleurs*, p. 14, „Dacă l-am lipit pe peretele meu este pentru că deține, după părerea mea, în colțul gurii sau în unghiul genelor, semnul sacru al monstrului.” (traducerea mea)

¹⁷ *Ibidem*, p. 10, „flori încântătoare și întunecate” (traducerea mea)

¹⁸ *Ibidem*, p. 16, „cad de pe pereți în paginile mele precum frunzele moarte, pentru a-mi fertiliza povestea” (traducerea mea)

¹⁹ *Idem*, *Our Lady of the Flowers*, Introduction by Jean-Paul Sartre, p. 7, „Dorința lui Genet le dă căldură și lumină.” (traducerea mea)

Din toate aceste spații se nasc frumusețea și iubirea. În spațiul protector al închisorii, Genet visează tocmai pentru a respinge realitatea exterioară, fiindcă acolo se simte, de fapt, captiv. Închizând ochii, creează o realitate idilică/ideală unde își poate pune în aplicare crezul estetic la baza căruia se află erotismul, ajungând să celebreze anarhia obscenă/sacră: „Crime destroys the illusion of purity and righteousness and prepares him for acceptance of himself in all his shame. With the strength of that acceptance he is empowered to construct an ethos. That ethos is at once antisocial and authentic. Its very existential authenticity calls in question the wisdom of the normal ethos that expends its energy denying the natural authenticity and even, witness the murderous virtuousness of democracy in Asia, the efficaciousness of evil. To enforce our consciousness of that paradox Genet turns crime into a sacrament. [...] He builds an ethos of commandments of evil.”²⁰ Din celula-birou de lucru, acesta trasează principalele atribute ale noii moralități și legilor sale perverse. Iubirea pe care o poartă răului este realitatea lui Genet.

În *Querelle de Brest*, regăsim obsesia lui Genet pentru crimă și criminali. Ies în evidență două nume - Louis Menesclou și Felix Lamaitre - asasini condamnați la moarte la sfârșitul secolului XIX. Încă o dată, transgresiunea violentă se dovedește a fi crucială pentru creație. Violența este, fără îndoială, temelia operei sale. Nu numai că dedică scrierile sale unora dintre cei mai cruzi asasini, dar Genet se și identifică, în mare măsură, cu ei.

Personajul principal este Georges Querelle, un marinar cu trup herculean, criminal mândru și seducător ce exercită fascinație asupra tuturor celorlalte personaje din orbita sa. Iată, mai exact, cine este acest Georges Querelle: „Outre le bénéfice matériel qu’il en tirait, ses meurtres enrichissaient Querelle. Ils déposaient en lui une sorte de vase, de crasse dont l’odeur endolorissait son désespoir. De chacune de ses victimes il conservait quelque chose d’un peu sale: une chemise, un soutien-gorge, des lacets de chaussure, un mouchoir - objets constituant autant de preuves contre ses alibis et risquant de le perdre. Ces indices étaient les signes originels de sa splendeur, de sa réussite.”²¹ Actul criminal are caracteristicile unui act artistic, făptașul fiind un artist ce pregătește un număr periculos, o operă de artă, iar scena este prezentată în slow motion.

Criminalul nu ucide pentru a ucide, ci pentru a ajunge la ființa criminalului, iar Querelle dorește crima, ucide pentru a ajunge la sinele său, dar și pentru a simți fiorii fierbinți ai crimei ce curg prin venele sale, hrănindu-l. Haloul format de aceste fapte în jurul său îl înfrumusețează, îi oferă putere, un mijloc de dominație. Iar amuletele păstrate reprezintă dovada superiorității sale. Ni-l putem imagina pe Genet sedus de protagonistul său, care își face apariția dinspre linia orizontului, unde cerul atinge marea, exact ca în descrierea oamenilor mării din primele rânduri ale romanului. Angoasa în fața mării dezlănțuite, de fapt,

²⁰ Peter Michelson, *Speaking the Unspeakable: A Poetics of Obscenity*, State University of New York Press, 1993, p. 157, „Crima distruge iluzia purității și corectitudinii și îl pregătește pentru a se accepta în toată rușinea sa. În lumina acestei descoperiri, deține forța de a crea un etos. Acel etos este antisocial și autentic, deopotrivă. Însăși autenticitatea sa existențială aruncă îndoiala asupra înțelepciunii etosului normal ce își risipește energia negând autenticitatea naturală și chiar, martoră la virtuozitatea criminală a democrației asiatice, eficacitatea răului. Pentru a ne întări conștiința acestui paradox, Genet transformă crima într-un sacrament. [...] Construiește un etos pe poruncile răului.” (traducerea mea)

²¹ Jean Genet, *Querelle de Brest*, Éditions Gallimard, 1953, pp. 19-20, „Pe lângă beneficiile materiale oferite de crimele sale, Querelle era îmbogățit de acestea în alte moduri. Depozitau în ele un fel de mâl vâscos, iar duhoarea răspândită avea rolul de a-i adânci disperarea. De la victimele sale păstra ceva puțin murdar: un chilot, un sutien, șireturi, o batistă - obiecte ce-i distrugeau alibiurile și-l condamnau. Aceste vestigii erau dovezi de prim rang ale splendorii sale, ale triumfurilor sale.” (traducerea mea)

jubilația în fața acestei striviri reprezintă o ipostază a sublimului. Aceasta este exact poziția adoptată de autor cu privire la rău/violență și erotism.

Genet îl investește Querelle cu capacitatea de a performa un ritual sacru, înfățișându-l cuprins de dorința de a ucide, o dorință carnală ce-l transfigurează. Cu înfrigurare religioasă, ceremonialul, învăluit într-o ceață groasă și umedă, se desfășoară într-o „capelă”, spațiu sacru (aici merită menționată analogia lui Susan Sontag: scrierile lui Genet pot reprezenta echivalentul literar al interioarelor unor biserici baroce din Munchen). Acest ceremonial poate fi interpretat ca sacrificiu religios comparat de Georges Bataille în *Erotismul* cu acțiunea erotică prin faptul că ambele dizolvă ființele participante dezvăluindu-le continuitatea. În clipa morții violente a lui Vic, se produce o ruptură în discontinuitatea sa. Elementul revelat de moartea sa este chiar sacral, continuitatea ființei dezvăluită lui Querelle într-un rit solemn.

De la o pagină la alta, registrul masacrelor/cuceririlor sale se lărgește, iar în aceasta constă unicitatea sa, dovada propriei existențe suverane și superioritatea în fața tuturor celorlalte personaje. Toate acestea fac din Querelle reprezentantul acelei noi ordini morale, ale cărei linii principale au fost trasate mai sus. Către final, acesta devine un Jean-Baptiste Grenouille, colecționarul florilor/miresmelor mortuare: „Querelle avait apprivoisé la nuit. Il avait su se rendre familières toutes les expressions de l'ombre, peupler les ténèbres des monstres les plus dangereux qu'il portait en lui-même. Il les avait ensuite vaicuns par des profondes aspirations d'air par le nez. Maintenant la nuit, sans lui appartenir tout à fait, était soumise. Il s'était habitué à vivre dans la compagnie répugnante de ses crimes dont il tenait une sorte de registre d'une format minuscule, un registre des massacres, qu'il nommait pour lui seul: <<mon bouquet de fleurs du pavé>>.”²²

Iată, pe scurt, călătoria fascinantă a acestui scriitor francez atât de enigmatic și complex, începută într-un moment de criză profundă, factor declanșator pentru viitoarele experiențe-limită, îndepărtarea de normele societății franceze și conturarea crezului artistic. L-am urmărit în căutarea răului transformat în aventură estetică, de-a lungul metamorfozelor sale, pentru ca, în cele din urmă, să-l vedem descoperind sensul existenței: dobândirea condiției excepționale a sacralului prin abjecție.

Acknowledgements

This paper is supported by the Sectoral Operational Programme Human Resources Development (SOP HRD), ID134378 financed from the European Social Fund and by the Romanian Government.

BIBLIOGRAPHY:

- Bataille, Georges, *Erotismul*, Editura Nemira, București, 2005
 Bataille, Georges, *Suveranitatea*, Editura Paralela 45, Pitești, 2004
 Genet, Jean, *Jurnalul unui hoț*, Editura Pandora-M, Târgoviște, 2002
 Genet, Jean, *Notre-Dame des Fleurs*, Décines: L'Arbalète, 1948
 Genet, Jean, *The thief's journal*, Grove Press, New York, 1994
 Genet, Jean, *Querelle de Brest*, Éditions Gallimard, Franța, 1953

²²*Ibidem*, p. 195, „Querelle era un îmblânzitor al nopții. Se familiarizase cu toate expresiile întunericului, populase umbrele întunecate cu cei mai periculoși monștri pe care-i purta înăuntru. Apoi îi alungase trăgând adânc aer prin nări. Noaptea, deși nu-i aparținea în întregime, se supunea ordinilor sale. Se obișnuise să trăiască în compania repugnantă a crimelor sale și ținea un mic registru, un catalog al masacrelor pe care îl numea doar pentru sine: <<buchetul meu de flori mortuare>>.” (traducerea mea)

- Michelson, Peter, *Speaking the Unspeakable: A Poetics of Obscenity*, State University of New York Press, 1993
- Sartre, Jean-Paul, *Saint Genet: actor and martyr*, Heinemann, London, 1988
- White, Edmund, *Genet. A biography*, Vintage, New York, 1993
- White, Edmund(ed), *The selected writings of Jean Genet*, Ecco Press, 1993